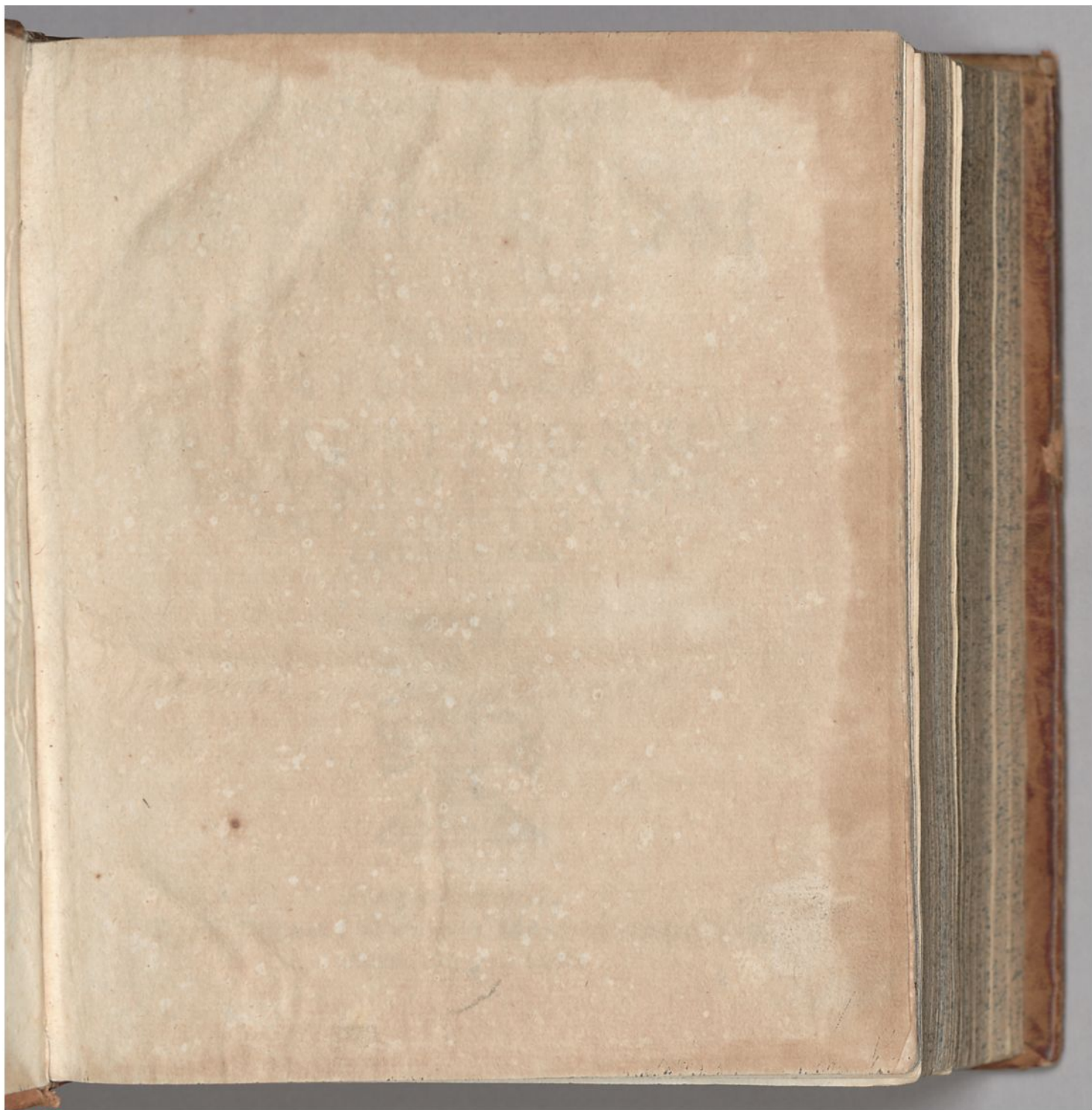

Leibn. Marg.
41

Varia ethica.

JESU FORTUNANTE!
MODESTIAM

Benevolo Amplissimæ Facultatis
Philosophicæ consensu
Dissertatione Ethicâ

Publicæ Eruditorum Censuræ submittit

P R Æ S E S
M. JOHANNES LANGIUS,

Lipſienſis

R E S P O N D E N T E
JOHANNES FRANKIO,

Rochsburgo - Misnico.

Ad Diem 13. Octobris 1666.

H. L. Q. C.

L I P S I Æ
Literis Viduæ Henningi Coleri, *L. M. Leibniz*

Magnifico Academiae Lipsiensis p. t.
Rectori.

V I R O

Amplissimo, Excellentissimo, Experientissimo

DNO.

JOHANNI ITTIGIO,
Phil. & Medic. Doctori, ac Physicæ
Prof. Publ. Celeberrimo, Minoris Princip. Colleg.
Collegiato, & Academiae Decem Viro, Dn. Patrono, Pro-
motori & Præceptori omni honoris cultu ma-
xime devenerando.

Hanc Dissertationem Ethicam

In

Gratitudinis Monimentum.

Et in

Favoris Munimentum

dedicat

P R Æ S E S

M. JOHANNES LANGIUS,
Lipsiensis.

I. N. J.

IN honorum studio regiam tenere viam, quanto pulchrius est ac honestius, tanto difficilius. Unde non exiguam mortalium partem per abrupta ambitionis præcipitia perversè rapi videas, quorum aviditati, si corporis habitum Natura dedisset parem, longius illum certè protensuri essent. Nec enim statim qui spernendis honoribus validi videntur & qui cum Tiberio nequaquam pudori suo decorum speciosè protestantur aliquid legere aut evitare ex eo, cui in universum excusari malint, modesti judicandi sunt: verendum enim, ne plus in oratione tali dignitatis sit quam fidei, & ne recusantium specie flagrantissimè cupiant. Quo v. major est ambitionis turpitudine, eo magis hunc scopulum devitare satagit vir honesti amans, qui spicæ instar, quæ quo granis plenior est, eo fit demissior, tanto se minus evehit, quanto majorum meritorum sibi conscius est, ita tamen, ut ad alterum non declinet extremum, cum nimis honores debitos negligere publica sit injuria. Media igitur tenenda est via, ut ne quid nimis vel minus, intraque cancellos illarum virtutum progrediendum est, quæ dirigunt honorum cupiditatem. Duæ vero sunt hujusmodi Virtutes, quarum una circa magnos honores versatur, & Magnanimitas in Ethicorum foro nuncupatur, altera circa mediocres, & Modestiae nomine insignitur. Et de hac assistente Divinâ Graciâ breviter, & pro eruditionis modulo verba faciemus.

A 2

§. I.

§. 1.

Nomen *Modestiae*, quod, antequam rei ipsius tractationem suscipiamus, considerandum nobis venit, *immediate* derivatur à *modesto*, qui virtutis huius est Subiectum. *Modestus* autem appellationis rationem sortitus est à *moderando*, quod honorum appetitum debet à prudentia moderetur. Alludere videtur ad hanc derivationem disertissimus ille *Romuli nepotum*, cum *modestiam continentem cupiditatum moderationem* vocat, unde & *Scholastici* quidam *modestiam* virtutem passionum moderativam dixerunt: vel à *modo*, unde & *Tullius* in hoc verbo *modum* quendam inesse dicit. Sunt & qui *modestiam* derivent à *modico*. Quem in sensum *Varronis* verba citant, non eos, inquit, optime vixisse dicam, qui diutissime vixerunt, sed eos qui *modestissime*, i. e. *modice*.

§. 2. Accipitur autem *Modestiae* vocabulum multis modis. Et primo quidem *Cicero* hac voce interpretatus est illam *Stoicorum* *εὐλασίαν*, sive scientiam earum rerum, quae aguntur & dicuntur, loco suo collocandarum. Cum enim *Ciceroni* cum ob sermonis patrii egestatem, tum rei à latinis *Scriptoribus* nondum pertractatae novitatem virtutem illam proprio signare nomine non aequè pròmirum esset, ac *Græcis*, quibus ob linguæ copiam fingendi quæ verba licentiam omnia scrupulosè & minutim persequi in proclivi erat, conatus est, ut potuit se expedire, & scientiam illam opportunitatis idoneorum ad agendum temporum, secundum quam omnia inter se sunt apta & convenientia, *Modestiam* vocavit. *Conf. l. 1. de off. & in b. l. Commentar. Hieron. & Volfii.*

§. 3. Deinde *Modestia* significat omnem moderationem, cum externi habitus, gestuum & morum, tum internorum animi affectuum & cupiditatum. Quo pertinet mens rebus in arduis æqua, in bonis ab insolenti letitiâ temperata, quibus verbis *Lyricorum* princeps animi in rebus secundis adversisque moderationem describit *lib. 2. od. 3. quâ quis splendorem fortune cum reputatione calamitatis, calamitatem inter meditata rerum secundarum constanti æquilibrio trutinans blanditias spei & timoris minas tacitâ quadam caducitatis exprobrations eludit*, ut *Magni Boetii* verbis utar comment. in *Em. Prob.* Porro *Modestia* pro pudore & verecundiâ usurpatur, nec non pro frugalitate & temperantia. Ulus est & *Cicero* vo-

ce

et *Modestia* pro suavi quadam *Styli lenitate*, qua nihil admirabile esse dicit, si gravitati mixta sit. Nos accipimus h. l. *Modestiam* pro moderatione quadam animi circa honores, & quidem non naturali sive pro infita quadam quibusdam hominibus circa honores verecundiâ, sed morali, nimirum *habitu morali mediocrium honorum appetitum temperante*.

§. 4. Hoc in sensu *Synonyma* ejus sunt, *honoris studium*, *moderatum honoris studium*. *Camerarius Comment. in l. 4. Nic. c. 4.* hanc *Virtutem Tranquillitatem* vocat. Vocari potest etiam *ambitio* ad imitationem *Græci* vocabuli, quod itidem in bonam malamque partem accipitur. Cum enim hæc *Virtus* apud *Græcos* peculiare nomen non habeat, uti *Philosophus* testatur, utuntur *Græci* eâ voce, quâ alias alterum *Virtutis extremum* notatur. Si cutigitur *φιλοζυγία* [uti ferè omnia vocabula ex *Φίλ* composita secundum *Epaphanium*) est ex numero vocabulorum, quæ *μείω* appellare solemus: sic & *ambitio* & ipsam *modestiam* & alterum *modestiae extremum* designat, sicut & verbum *ambire* in genere aliquod concupiscere significat, sive immoderatè illud fiat, seu moderate.

§. 5. Neque vero defectus nominis à vitio sui generis distincti apud *Græcos* virtutis hujus existentiam tollit, cum vocum inopia pepererit æquivocorum necessitatem. Unde sæpe fit, ut unum nomen res diversissimas designet, quod exemplis multis illustrare, cum res sit clara, non opus judico. Et quid de *Virtutis* hujus existentiâ dubitemus, cui probandæ vel sola *extremorum* existentia sufficeret. Cum enim magis & minus quam oportet honores appetantur, erit quoque *Virtus*, secundum quam ut & unde oportet honores appetantur. *Arist. l. 4. c. 4.*

§. 6. Atqui jam *Magnanimitas* dirigendo honorum appetitui constituta est inquis? Objectioni huic respondet *Aristoteles l. c.* cum *modestiam* ad *magnanimitatem* se habere dicit, ut se habet *Liberalitas* ad *magnificentiâ*. *Liberalitas* & *Modestia* abstinent à magnis, & solum in mediocribus nos ut oportet afficiunt. Secus se cum *magnificentiâ* & *magnanimitate* res habet. Sicut igitur *Magnificentiæ* explicatio non obest, quo minus *liberalitas* in theatrum *Virtutum* producat: ita nec *magnanimitatis* explicatio

catio peculiari modestiæ tractationi obstat, ut cujus ab illa ratio longè sit diversa. Notentur Verba Acciajoli comment. in Arist. cit. in aurig. aff. Tob. Magiri Diss. 1. quibus respondet ad quartionem: quæ causa sit, quod Aristoteles in honorum appetitione & pecuniæ usu duas, in voluptatibus vero moderandis & periculis adeundis unam tantum posuerit Virtutem? Dicit nimirum, circa hos duos posteriores affectus non adesse nisi unam difficultatem, circa duas priores esse duo difficilia, unum circa magna, alterum circa parva. Qui enim magnas temperare norit voluptates, parvis etiam moderabitur, quandoquidem nemo temperantem vocitaverit, qui exiguas spernens voluptates à magnis & vehementibus abripi se sinet, neque fortem, qui levia despiciat pericula, ardua formidet: at modestum etiam in parvi honoris appetitione, & liberalem in parvæ pecuniæ usu cernere possumus, cum magnifici & magnanimi non nisi in magnis eluceant.

§. 7. His prælibatis definimus *Modestiam*, quod sit *Virtus moralis*, circa modicos honores *mediocritatem* servans. Ubi Generis loco stat *Virtus moralis*, hujus enim definitio & requisita modestiæ optimè conveniunt. Intellige autem Virtutem non tantum completam sed etiam ab aliis Virtutibus specie distinctam. Completam dico, quia non sub aliâ includitur, sed ipsa completa Virtus est, siquidem quæ de magnanimitate possunt obijci ex præcedentibus partim, partim ex sequentibus facile poterunt resolvi. Dico specie distinctam, ut ab aliis virtutibus, ita etiam à magnanimitate.

§. 8. Non equidem me fugit, durius hoc *Liebethalio*, *Velltenio* atque aliis videri, qui sic potius amant loqui, ut modestiam & magnanimitatem gradibus solum distinctas dicant. Non imus inficias, sunt verba *Liebethalii Coll. Eth. exerc. 10. q. ult.* has duas *Virutes* nonnihil à se invicem differre, sed completà specie distingui, cum non tantum circa unum idemque objectum gradibus saltem distinctum occupentur, verum etiam modo virtuoso circa illud versandi conveniant, plane imus inficias. Differre igitur magnanimitatem à modestia dicimus, ut pulchritudo in magno corpore à pulchritudine in parvo. *Arist. Nicom.* Hæc *Liebethalius*. *Velltenius exerc. Eth. 10.* magnanimitatem à modestiâ differre ita scribit: ut differt magnificencia à libe-

â liberalitate; has posteriores autem duas gradibus solum distin-
gui disp. præced. asseruerat.

§. 9. Jam illud quidem se bene habet, quod *Velftenius* modestiam ita se ad magnanimitatem habere dicit, sicut se liberalitas habet ad magnificentiâ. Hoc enim verissimum est. & ab *Aristotele* passim inculcatur. Sed liberalitatem & magnificentiâ secundum magis minus solum distinguere negamus. Nam ratio quidem magni & parvi nudè accepta non sufficit ad discrimen aliquod specificum constituendum: at liberalitas & magnificentiâ non solum in eo distinguuntur, quod illa circa mediocres, hæc circa magnos sumtus occupetur, sed multis aliis etiam circumstantiis. E. G. quod liberalitas etiam in plebejâ utcumque divitem cadit, at Magnificentiâ non nisi in valde opulentum & alicujus inter cives dignationis &c.

§. 10. Et hæc quidem *Velftenio* aliisque opponi possunt, *Liebhenthalium* autem non feriunt, usque in igne discrimen liberalitatis & magnificentiæ libens agnoscat, ad modestiam verò & magnanimitatem accommodari illud posse neget. Ecce vero non accommodari possit? modestia circa solos honores versatur, magnanimitas etiam circa alia externa bona: Illa cadit in hominem, utcumque virtute præditum: hæc non nisi in virtutibus magnis & excellentibus præditum, meritisque in Rempublicam gravem &c. Confer aureas *Excellentiss. Dn. Prof. Thomasi Tabellæ Philos. Præf. t. 20.*

§. 11. Autoritas *Aristotelis* magnanimitatem cum pulchritudine in magno corpore, modestiam cum symmetria in parvo corpore conferentis â *Liebhenthalio* citata nostram sententiam confirmat potius quam labefactat. Verba ejus cap. 3. l. 4. *Nicom.* ita sonant: magnanimitas in magnitudine consistit, perinde ac pulchritudo in magno corpore. parvi autem elegantes & concinni sunt, non autem pulchri. Nimirum probaturus sub initium hujus capituli *Stagirita*, magnanimitatem in magnis versari, rationes aliquas adducit partim ab etymologia, partim â definitione magnanimi desumptas. His deinde subjicit hoc simile melioris illustrationis ergo, & ita quasi vult dicere: (ex paraphrasi *Stagiri in aur. Virt. cat.*) quemadmodum in magno corpore laudatur pulchritudo, nam tale corpus videtur perfectum, & habere aliquam dignitatem & admirationem, in par-

parvo autem corpore laudatur *συμμετρία* apta & decora membrorum ac partium dispositio: ita in magnis honoribus consideratur magnitudo animi, si quis moderatè eos vel expedit vel despicit, in parvis autem honoribus consideratur *modestia* in illis expectendis vel despiciendis.

§. 12. Cæterum multum negotii locus hic facessit Commentatoribus, quod *Aristoteles* solum magnis corporibus pulchritudinem competere affirmet, cum aliàs pulchritudo ex *Augustino* l. 22. de Civit. Dei c. 9. & aliis definiatur per justam & convenientem partium commissarum *συμμετρίαν* & coloris suavitatem, quæ parvis corporibus æquè ac magnis imò ferè magis competere videtur. Et *Giphanius* quidem pro *Aristotele* adducit aliqua exempla, quibus probat ex autoribus, magna potissimum pulchra habita fuisse, ut ex *Ovidio* de *Romulo*: pulcher & humano major. Ex *Cypripedia*: alii mirabantur ejus dignitatem atque magnitudinem. Ex *Phenissis* *Euripidis*, ubi *Antigone* *Hippomedontem* Regem cum gigante comparat. Potuisset adducere plura exempla, ut quod *Maro* *Turnum* commendaturus eum toto vertice supra fuisse scribit. Illud autem quod adjungit ex *Lucretii* l. 4.

Magna atque immanis κατὰ πλῆξιν --- ple-
naque honoris &c.

non adeò quadrat. Nam si antecedentia inspiciamus, *Lucretii* sensus est, cupidine cæca fœminarum vitia quandoque levioribus nominibus ab amantibus excusari & dissimulari, quem ferè in sensum *Horatius* l. 1. sat. 4. parentes falsè perstringit liberorum, suorum vitia titulis honestioribus extenuantes. Post allata exempla *Giphani* d. l. subjungit deinde etiam causã, cur magna tantum pulchra antiquis censerentur. At nos jam de rei veritate non multum disputabimus, sufficiat exposuisse *Philosophi* sententiam. Quid multis? etiam si *Stagirita* expressis verbis testaretur, magnanimitatē & modestiam solum gradibus distingvi ratione objecti, non excluderetur tamen specificum illarum discrimen adjunctis reliquis circumstantiis, ut sunt *Subjecti* & forma diversitas, demum apparens.

§. 13. *Differentia specifica* desumpta est potissimum ab objecto Virtutis hujus externo, honoribus nimirum modicis. Objectum modestiæ, uti & aliarum Virtutum l. est externum l. internum, l. medium.
Exter-

Externum, uti jam dictum, est honor, qui inter externa bona, quæ quidem superioribus ab inferioribus tribui possunt, principem tenet locum, cum ne DEO quidem pro beneficiis majus aliquod externum bonum possit à mortalibus retribui. Non autem omnis promiscue honor Virtutis hujus est objectum, sed tantum modestioris ac parvus, quod contra Timplerum notandum est.

§. 14. Ille enim lib. 2. *Eth. gen. c. 6.* omnes promiscue honores modestiæ subjicit, negatque magnanimitatem versari circa magnos & eminentes honores, cum differentia secundum majus & minus speciem non variet, & magnanimitas sit fortitudinis species. Sed ad priorem quidem ejus rationem jam in præcedentibus responsum est, de posteriore paucis videamus.

§. 15. Adducit autem ille *System. Eth. gen. l. 2 c. 5. qv. 4.* rationes aliquot, quibus evincere conatur, magnanimitatem fortitudinis esse speciem, quarum prima est, quod viri fortis officium sit, res quasque laboris & periculi plenas suscipere ac aggredi, ubicunque necessitas & honestas postulant, adversaque & molesta patienter sustinere, hoc autem nisi à magnanimo præstari non possit. Secunda, quod probati Autores magnanimitatem ad fortitudinem referant. Quo pertinet illud Ciceronis: *neceesse est, qui sit fortis, eundem esse magni animi.* Illudque Seneca, *mensurans inqvirentis, magnanimitatis nec timidum esse hominem nec audacem.* Tertia, quod nemo possit magnos honores appetere, nisi qui res magnas & laboriosas pro gloria DEI & salute Reipublicæ suscipiat &c. Quarta quod inter magnanimi officia ab ipso Aristotele referatur, magna pericula adire & vitæ ipsi non parcere, quod ipsum nemini nisi forti competere videtur. Quinta, quod Seneca magnanimum describat, qui asperis blandisque pariter victus, neutri se fortunæ submittens, supra omnia quæ contingunt acciduntque, eminens, imperturbatus, intrepidus, quem nulla vis frangat, quem non attollant fortuita nec deprimant. Sexta, quod maxima fortitudinis munera sint, doloris & mortis contemptus, Aristoteles autem illa magnanimo competere affirmet. Septima, quod definitio fortitudinis magnanimitati competat. Octava, quod magnanimitas æquè ac fortitudo circa terribilia versetur. Hæ Timpleri rationes sunt. Verum enim verò, qui accuratius illas examinabit,

facile deprehendet, illas partim ambiguitate vocum ludere, partim principium petere, partim non probare, quod probare debent, quod prolixius deducere superfedeo.

§. 16. *Obiectum Modestiae internum est cupiditas honoris mediocris.* Ubi vari potest: an debeamus honores expetere? Et contrarium statuunt illi, qui simpliciter omnes honores, tanquam fumos animam obducentes, repellendos autumant. Quibus se jungunt *Anabaptistae*, qui quid judicent de honoribus & gradibus etiam in primis Academicis, satis, est notum. Quorum errore infectus etiam *Carolstadtus* sponte se titulis & ornamentis Doctoralibus abdicabat. Nec illorum opinio nullo omnino niti videtur fundamento. Nam primum quam inconstans, atque fragilis res est honor? saepe enim

Quem dies vidit veniens superbum,

Hunc dies vidit veniens jacentem,

Miscet haec illis, prohibetq; Clotho

Stare fortunam.

Deinde experientia testatur, saepe ignavos & nullam virtute praeditos homines majoribus honoribus affici, quam eos, qui virtutum studio tenentur. His accedit, quod honor saepe optimorum quorumque mores corrumpat, & in deterius mutet. Unde *honores mores mutare* in commune proverbium evasit. Quid? quod honorum cupiditas in humanam vitam lites & discordias excitet, unde si in honoris contentionem amici incidant, amicitiam labefactari jam olim *Cicero* asseruit in *Lelio*. Et nonne honoris contemptus in laude semper fuit positus cum apud Christianos, tum apud Gentiles? Adhuc ipsa Scriptura tela nobis contra honoris cupiditatem suppeditat, quae Deo soli honorem competere affirmat, quo pertinet illud expressum Christi mandatum: *nolite vocari Rabbi, unus enim vester Magister est Christus.*

§. 17. Nihil tamen minus honorum appetitum simpliciter rejiciendum negamus. Cum enim reliqua bona externa appetere liceat, cur non & honorem, bonorum maximum? cujus appetitus generosis quibusque animis innatus & ingenuus est, & qui mortales instigat ad honestas actiones obeundas, virtutesque exercendas, earumque studium auget & confirmat. Unde jam olim
calcar

calcar virtutis, & à Valerio Maximo uberrimum Virtutis alimentum appellatur. *Honos quippe alit artes, omnesq; incenduntur ad studia gloriâ Cic. 1. Tusc.*

non parvas animo dat gloria Vires,

Et fecunda facit pectora laudis amor.

Ovid. 5. Trist. Ad hæc ipsis interest rebus publicis, si suis cuiq; honor deferatur. Quamobrem negligere quid de se quisque sentiat, non solum arrogans est, sed omnino dissoluti *Cic. 1. Off.* Insuper si virtus expetenda, cur non & præmium virtutis; honor, qui est testimonium honestæ Vitæ, firmumq; adversus improborum calumnias præsidium, quique viris probis aditum parat ad præclare de Republica merendum? Nec in scriptura honoris expetendi argumenta desunt, quorum aliqua collegit *Heid. Syst. Phil. mor. part. 2. aliq.*

§. 18. Distingvendum autem omnino inter honorem verum falsumque, quorum ille tanquam præmium sequitur virtutem, & à congruente ejus judice tribuitur viris probis & honestis, ut illorum merita resplendant, cæterique illorum exemplo ad virtutem incitentur. Confer *Piccol. de mor. gr. 8. c. 25.* hic autem etiam quandoq; improbis confertur. Distingvendus etiam moderatus honorum appetitus ab immoderato, quorum hic turpis & illicitus est, ille licitus & honestus. Distinguendum etiam inter appetere aliquid propter se & propter aliud. Honor non est appetendus propter se, sed propter DEI gloriam publicumque commodum.

§. 19. His adhibitis distinctionibus facile erit ad illa respondere, quæ contra appetitum honorum solent afferri. Nam falsus quidem honor plerumque lubricus & inconstans est, ut taceam sanitatem, divitias aliæque instabilia appeti. Ita falsus honor quidem etiam in indignos cadit, nunquam verus. Ita falsus quidem honor mores in deterius mutat, verus meliores reddit. Ita lites, rixæ & contentiones non proficiunt ab honore vero, sed ex iniquâ honorum distributione vel affectatione. Ita laudatur honoris contemptus respectu habito vel ad falsum honorem vel ad immoderatum honorum appetitum. Scripturam quod attinet, illa Deo soli honorem competere asserit independentem, non negat autem eo ipso, homini honorem competere dependentem.

B 2

Man-

Mandatum Christi quomodo sit explicandum, fufius exposuit inter alios Theologus Consummatissimus Dominus D. Langius in nostro programme Doctorali.

§. 20. *Objectum Modestiae* medium sunt actus honorem modicum vel ambiendi, petendi, accipiendi, sustinendi, vel non ambiendi, recusandi, spernendi, deponendi, in quibus mediocritas servanda est, hæc enim ut aliarum virtutum, ita etiam modestiæ est forma. Ut autem servetur in his objectis mediocritas, attendendæ probe sunt circumstantiæ omnes, imprimis autem *Objecti, Subjecti, fundamenti & modi.*

§. 21. Quod attinet circumstantiam *Subjecti* requiritur in *subjecto modestiæ* (1) *Virtus*, hæc enim honoris est fundamentum & honor virtutis præmium. Excluduntur hoc ipso pueri, qui virtutis nondum sunt capaces, & consequenter nec honoris. Ubi autem non est objectum, ibi nec operatio circa illud objectum. Excluduntur hoc ipso etiam vitiosi eandem ob rationem. (2) *mediocritas animus.* Quo ipso excluduntur magnanimi & pusillanimes, quorum illi mediocribus honoribus non sunt contenti, hi omnes honores, etiam quibus digni sunt, aspernantur. (3) *animi, oris atq; operis consensus.* Quo ipso excluditur simulata modestia Tiberii, cujus in proœmio mentionem fecimus, ac aliorum similium, quæ ambitionis potius nomine quàm modestiæ appellanda est, quæ in rem vide Franc. Petrarchæ rer. senil. l. 5, ep. 3.

§. 22. *Objecti circumstantiam* quod spectat, appetit modestus honores mediocres eosq; meritos. *Mediocres* dico, excluduntur ergo honores magni atque eminentes, illi enim magnanimo relinquuntur. Excluduntur etiam honores divini, ut cultus invocationis, adorationis &c. de quibus homo nullus participare potest. Graviter igitur peccarunt, qui se rebus humanis eximi; sibi que divinos honores conferri voluerunt. Quo pertinet exemplum Herodis Agrippæ, qui idololatrias populi adulationes Deum ipsam salutantis & ut faveret propitiis, supplicantis, non reprimebat. Euseb. l. 2. cap. 10. Cenei Cel. l. 21. cap. 16. A. L. Regum Persarum, Alex. ab Alex. l. 2. c. 19. Lysandri, Plut. in vit. Lys. Alexandri M. Ael. l. 2. var. hist. Antiochi Syriæ Regis Ael. l. 2. var. hist. c. 11. Saboris Persarum Regis, Card. de subt. l. 17. de art. 7. Cesaris Svet. in ejusd. Vita

*Vita. Caligula, Domitiani, Svet. & Xiphil: aliorumq; complurium Divi-
nis se honoribus affici affectantiū. Dico deinde honores meritos. Imme-
riti enim honores dedecori magis quam gloriæ vergunt. Non
igitur majores honores expetendi sunt, quam postulat cujusque
virtus & meritum.*

§. 23. Circumstantiam fundamenti quod attinet, honores
expetendi sunt non ex rebus ludicris aut malis artibus, sed pro-
bis & honestis actionibus, ut ex bene administratâ Republicâ, honestâ
militiâ, studiis bonarum artium & similibus. Gloria vera, iterum Pe-
trarchæ verba sunt, nisi non artibus proliquetur, unde tibi nomen
partum vide, sic intelliges an gloria vera sit, famam si casus dedit, e-
ripiet.

§. 24. Denique attendenda est circumstantia modi, ut licito
nimirum legitimoque modo ad honores aspiremus, nimirum
per virtutem & merita, non per vim & minas, uti Tyranni hono-
res à subditis extorquere solent, non per fraudem dolosque, uti
Jupiter Olympius, Glaucus, aliq; existimationem sibi divinam pe-
nes rudem plebem compararunt. (de Jove vide Nat. Com. myth. l.
2. de Glauco Erasmi. adag. Glaucus Deus.) non per nimias preces
& supplicationes, non per aliorum detractiones & calumnias,
sed uti jam dictum, per virtutes atque merita.

§. 25. Extrema hujus Virtutis, ut ad finem properemus,
(cum brevitati studere propositum nobis fuerit) sunt Ambitio &
Inambitiositas, illa in excessu, hæc in defectu peccat. Illa est, quâ
nimis iusto & præter rectam rationem honores expetimus: hæc
quâ iusto minus & præter rectam rationem honores aspernamur,
quo pertinet exemplum Dandali Venerorum Legati, qui veste muta-
ta canisq; sumpto habitu, Zonâ catena in modum collo vinctus ad Pon-
tificis prandentis mensam se abiecit, ejusq; pedibus advolutus est, refe-
rente Egnat. l. 2. c. 4. sed hæc sufficiant.

DEO sit Gloria, mihi Venia.

COROLLARIA.

I.

Datur ultimus humanarum
actionum finis, sive Sum-
mum Bonum Practicum.

II.

Summum Bonum non con-
sistit in voluptate, divitiis, ho-
nore aut Virtutis habitu, sed in
operatione animæ rationalis se-
cundum Virtutem perfectissi-
mam.

III.

Virtus per naturam non inest.

IV.

Virtutes Intellectuales non
sunt Ethicæ tractationis.

V.

V.

Elementa non sunt corpora
mixta.

VI.

Elementa non sunt corpora
pura.

VII.

Ignem Elementarem supra
aerem sub concavo Lunæ exi-
stere, fictitium est.

VIII.

Dantur Qualitates occultæ.

IX.

In homine tres dari animas,
negamus.

X.

Unius rei non nisi una est for-
ma.

Ad

Ad Præstantissimum Dominum

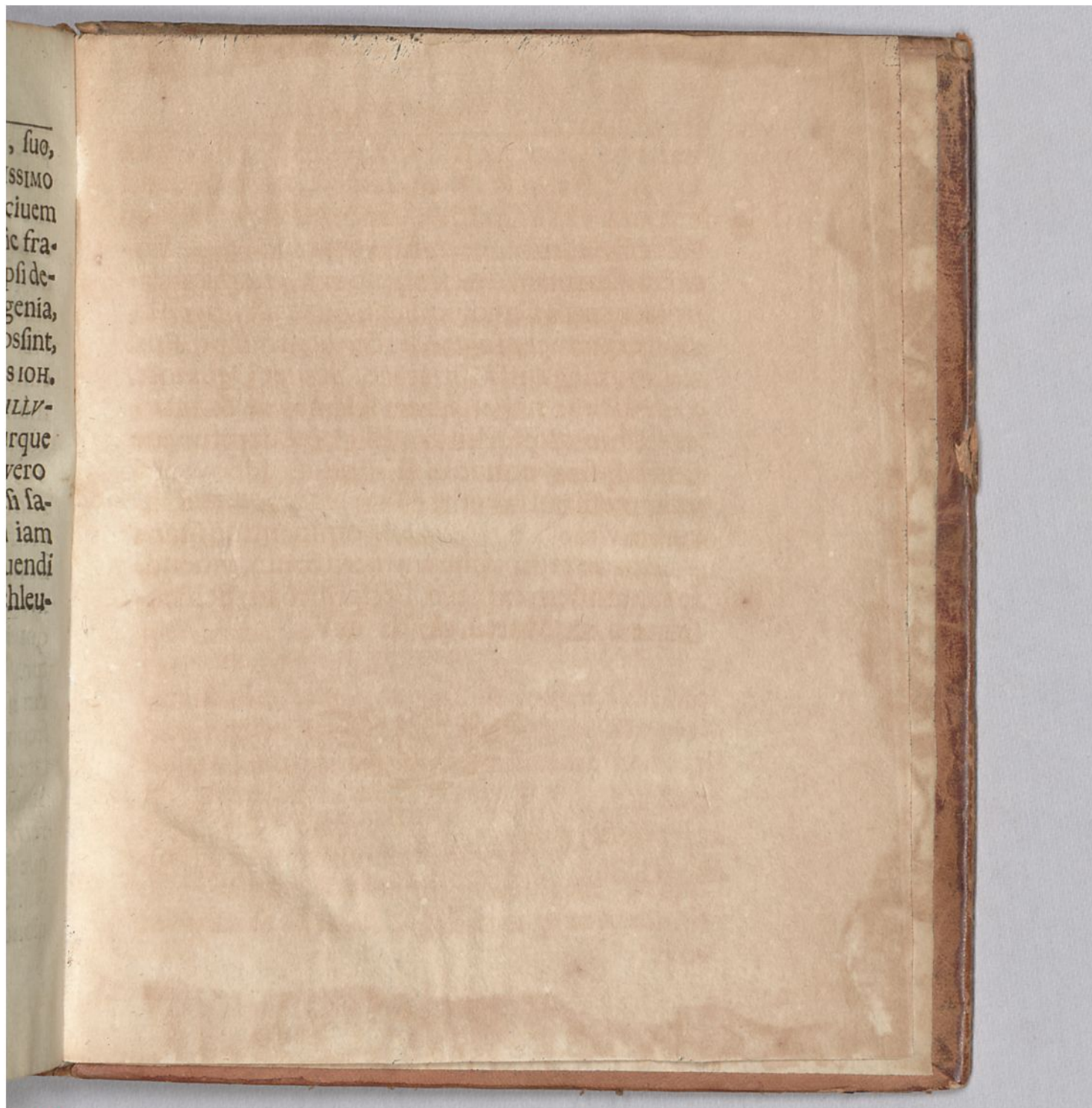
MAGISTRUM PRÆSIDEM.

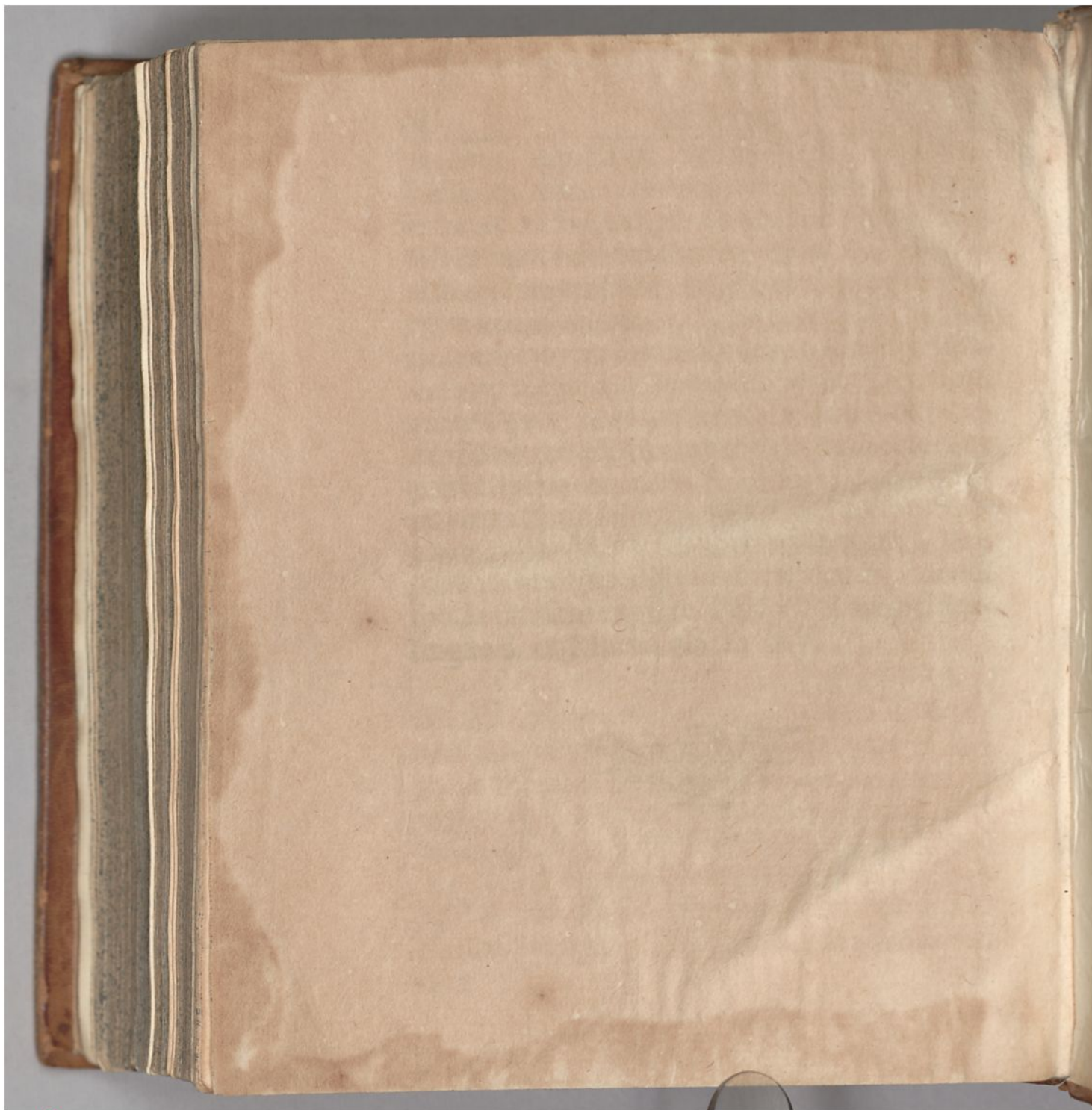
Cum thema, *Langi*, disputantes seligant
Plerumque, raritate quod legentium
Placere possit appetitui suâ,
Vulgare cur tritumque thema publicæ
Nunc ipse lucis sistis ac examini?
Sic nempe prodis, quàm Tibi Modestia
Curæ sit, illiusque quàm Tu sis amans.
Nec raritatis insuper planè hîc nihil.
Namque actiones si probè mortalium
Vitamque spectes ac probè consideres,
Rara est in orbe pulchra virtus hæc avis,
Vivacibusque rarior Phœnicibus,
Et si quid est in hocce mundò rarius,
Laudo ergo *Langi*, laudo propositum tuum,
Deus profectus provehat precor tuos,
Nascique jubeat inde clementissimè
Tibi salutem, gaudium Parentibus!

D. Johannes Ittigius,

Phys. P. P. Acad. p. t.
Rector.

F I N I S,

GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ BIBLIOTHEK
NIEDERSÄCHSISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Signatur: ZEN Lebn. Marg. 41 Lebn. Marg. 41 Stück 17, [22] - -

6832

35
GWL B Hannover
036 855 901

IV 5 A
40
685

